

Hodnotenie volebných programov politických strán (analýza PAS)

Autor: Jozef Hajko, člen Strategickej rady PAS

Podnikateľská aliancia Slovenska sa rozhodla pred blížiacimi sa parlamentnými voľbami zmapovať programy ôsmich najsilnejších politických strán. Ide o strany, ktoré majú najvyššiu pravdepodobnosť získať zastúpenie v budúcej Národnej rade SR:

- Kresťanskodemokratické hnutie (KDH)
- Ľudová strana – Hnutie za demokratické Slovensko (ĽS-HZDS)
- Most – Híd
- Sloboda a Solidarita (SaS)
- Slovenská demokratická a kresťanská únia – Demokratická strana (SDKÚ-DS)
- Slovenská národná strana (SNS)
- Smer – sociálna demokracia (Smer-SD)
- Strana maďarskej koalície (SMK).

PAS sa zamerala hlavne na ekonomickú časť volebných programov. Ako kritérium kvalitatívneho posudzovania použila Wish list, kde sú v desiatich bodoch definované najdôležitejšie požiadavky PAS na vykonávanie takej hospodárskej politiky novej vlády, ktorá zabezpečí skvalitnenie podnikateľského prostredia na Slovensku.

Pri hodnotení si okrem kvality volebných programov položila PAS otázku, do akej miery budú kandidujúce strany schopné zabezpečiť plnenie svojich zámerov. PAS vykonala prieskum medzi svojimi členmi a opýtala sa ich na ich názor.

Pri hodnotení kvality programov PAS preskúmala programy politických strán podľa jednotlivých požiadaviek Wish listu 2010.

WISH LIST 2010 – ABY SA NA SLOVENSKU ŽILO LEPŠIE

Požiadavky podnikateľov na zlepšovanie podnikateľského prostredia

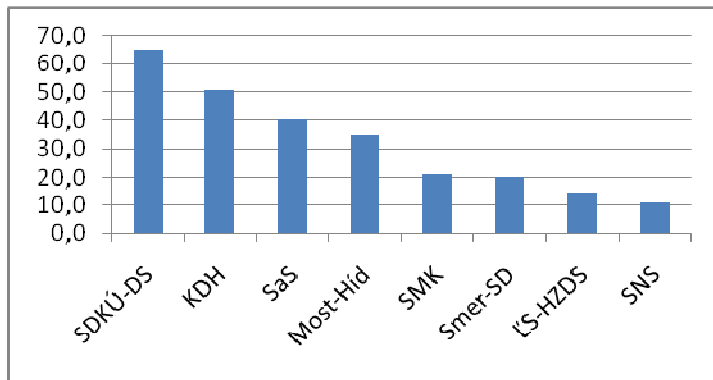
1. Zodpovedne spravovať krajinu a zabezpečiť makroekonomickú stabilitu; obmedzovaním deficitov verejných financií smerovať k tvorbe rozpočtových prebytkov; nezvyšovať a neskrývať zadlženosť krajiny.
2. Zvýšiť vymožitelnosť práva a výrazne skrátiť dĺžku súdnych konaní; zvýšiť nároky na hodnotovú orientáciu sudcov; zabezpečiť stabilitu a jednoznačnosť právnych predpisov; zaviesť záväzný systém hodnotenia dopadov prijímanej legislatívy; umožniť pripomienkovanie poslaneckých pozmeňujúcich návrhov; vylúčiť nepriame a nesystematické novelizácie zákonov.
3. Znížiť odvodové zaťaženie a zjednodušiť odvodový systém; posilniť princíp súkromného (komerčného) poistenia v rámci sociálneho systému; zjednodušiť a sprehladniť výdavkovú stranu sociálneho systému s cieľom obmedziť jeho zneužívanie.

4. Zvýšiť flexibilitu trhu práce podľa vzoru vyspelých európskych krajín s dlhodobou najnižšou mierou nezamestnanosti; zrušiť možnosti rozširovania kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa na spoločnosti, ktoré sa nezúčastňujú na kolektívnom vyjednávaní.
5. Dôsledne bojovať proti korupcii; dodržiavať etické princípy a svojim konaním podporovať zlepšovanie morálky v spoločnosti; boj proti korupcii a klientelizmu posilniť úpravou legislatívy pre verejné obstarávanie a privatizáciou štátnych podnikov; zabezpečiť transparentnosť a verejnú kontrolu pri pridelení prostriedkov z fondov Európskej únie.
6. Zjednodušiť a elektronizovať komunikáciu s úradmi; skrátiť reakčné doby úradov; zabezpečiť prepojenosť databáz úradov; smerovať k pružnému, rýchlemu a efektívnemu výkonu verejnej správy.
7. Zlepšiť úroveň školského systému aplikovaním metód výučby používaných v krajinách, ktoré sú úspešné v medzinárodných porovnaníach (vrátane učebníc a pomôcok); posilniť konkurenciu medzi vysokými školami na národnej a medzinárodnej úrovni; vytvoriť podmienky na efektívnu spoluprácu medzi vzdelávacími inštitúciami a podnikateľským sektorom.
8. Poskytovať verejnosti zrozumiteľné informácie o verejných výdavkoch a činnosti verejných inštitúcií; posilniť nezávislú kontrolu efektívnosti hospodárenia verejných inštitúcií; zrozumiteľne informovať verejnosť o efektívnosti použitia prostriedkov z fondov EÚ; rozšíriť kompetencie vlády SR v oblasti finančnej kontroly samospráv.
9. V politike a vo verejných vystúpeniach zohľadňovať nezastupiteľnosť podnikateľského stavu v štruktúre hospodárstva, vo vytváraní pracovných miest a naplňaní verejných rozpočtov; prisudzovať mu zodpovedajúcu váhu pri rozvoji ekonomiky a zlepšovaní životnej úrovne obyvateľov.
10. Byť zodpovedným členom Európskej únie a dodržiavať stanovené pravidlá; podporovať a pridávať sa ku krajinám, ktoré v rámci EÚ požadujú rovnakú mieru dodržiavania pravidiel platných pre všetky členské štáty.

PAS sa sústredila na podrobné identifikovanie problémov, predloženie konkrétnych nástrojov na ich riešenie a reálnosť ich použitia. Na základe posúdenia volebných programov zostavila takéto **poradie v kvalite volebných programov**:

Poradie	Strana	Hodnotenie (%)
1.	SDKÚ-DS	65,2
2.	KDH	50,6
3.	SaS	40,2
4.	Most-Híd	35,0
5.	SMK	21,2
6.	Smer-SD	20,0
7.	LS-HZDS	14,6
8.	SNS	10,8

V grafickom vyjadrení vyzerá poradie takto:

Z porovnania vidieť, že najviac sa blíži k plneniu požiadaviek Wish Listu SDKÚ-DS, nasledovaná dvoma ďalšími pravicovo orientovanými stranami KDH a SaS, pričom prvé dve strany avizujú naplnenie požiadaviek na vyše 50 percent. Na opačnom konci je SNS a ĽS-HZDS, ktorých ambícia nedosahuje ani 20 percent. Najsilnejšia politická strana Smer-SD je zhruba v strede poradia, ale požiadavky podnikateľov hodlá naplniť len z necelej štvrtiny.

SDKÚ-DS zdôrazňuje vo volebnom programe najmä nutnosť makroekonomickej stability a zastavenie zadlžovania štátu. Všíma si pracovné právo, hlavne Zákonník práce, ktorého súčasná forma nevyhovuje vytváraniu nových pracovných miest. Strana chce razantne zakročiť proti korupcii, pričom jednu z hlavných ciest vidí v mohutnej elektronizácii verejnej správy. Dôraz dáva na vedu a školstvo. SDKÚ-DS vidí problém aj vo vysokých a netransparentných odvodoch a dokonca si osvojila návrh PAS na zjednodušenie odvodového systému.

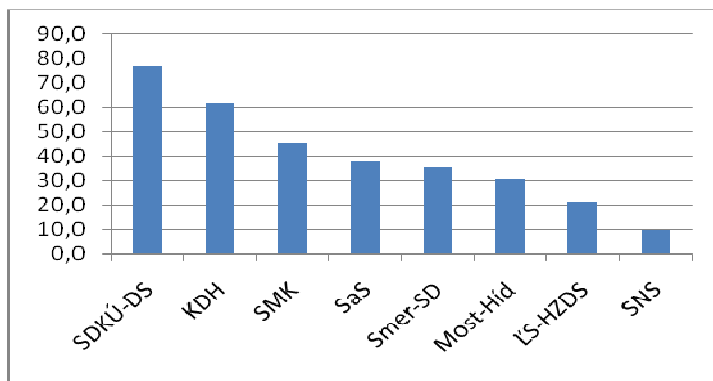
KDH má k verejným financiám podobný prístup ako SDKÚ-DS, ba navyše navrhuje, aby sa zákonne zafixoval strop na verejný dlh na úrovni 45 percent hrubého domáceho produktu. Strana si všíma mizernú vymožitelnosť práva a má predstavu, ako skvalitniť prácu súdov. Veľkú pozornosť venuje boju proti korupcii a skvalitneniu školstva. Revolúciu plánuje v odvodoch, uvažuje o zrušení zdravotných a odvodov a zredukovaní sociálnych odvodov.

SaS na rozdiel od dvoch predchádzajúcich strán neprichádza s uceleným programom, ale s konkrétnymi riešeniami vybraných problémov. Do podrobností zachádza napríklad v súdnictve a v oblasti pracovného práva. Navrhuje napríklad úplne zrušiť inštitút minimálnej mzdy. V boji proti korupcii majú slúžiť elektronické aukcie, ale napríklad aj viditeľné upozornenia na všetkých úradoch, kam sa majú občania obracať v prípade zaznamenania úplatkárstva. SaS presadzuje odvodový bonus, ktorý je jej vlastným dielom.

V druhom hodnotení vykonanom dotazníkovou formou medzi svojimi členmi sa PAS sústredila na vykonateľnosť volebných programov. Všíkala si odborné zázemie na vykonávanie hospodárskej politiky v jednotlivých politických stranách, hodnotila doterajšie výsledky a schopnosť zostavovať vládnu koalíciu, pretože budúca vláda bude na Slovenskú tradične viaczložková. Na základe výsledkov prieskumu zostavila PAS takéto **poradie vo vykonateľnosti volebných programov**:

Poradie	Strana	Hodnotenie (%)
1.	SDKÚ-DS	76,8
2.	KDH	61,8
3.	SMK	45,3
4.	SaS	37,8
5.	Smer-SD	35,3
6.	Most-Híd	31,0
7.	ĽS-HZDS	21,5
8.	SNS	9,8

V grafickom vyjadrení vyzerá poradie takto:

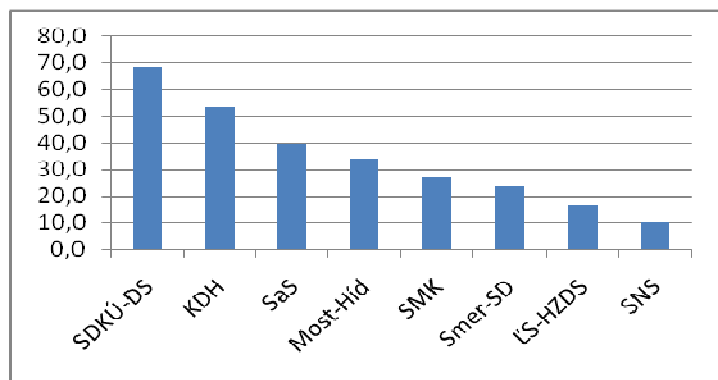

Ako vidieť, prvé dve priečky sa v porovnaní s predchádzajúcim kritériom nezmenili. Na vedúcej SDKÚ-DS cítiť, že má hospodárskych odborníkov a výsledky z minulosti, o ktoré sa môže oprieť. Pri SDKÚ-DS i KDH, ktoré je druhé v poradí, nachádzame aj dostatočný koaličný potenciál. Hoci ten nechýba novým politickým stranám SaS a Most-Híd, ich nevýhodou je, že sa nemajú čím preukázať z minulosti. Hlavne preto sa tentoraz na tretie miesto dostala SMK. Smer-SD je opäť v strede hodnoteného spektra a SNS na jeho konci. Práve SNS je najmenej žiadaná ako potenciálny koaličný partner.

Pri celkovom hodnotení PAS vzala do úvahy obe kritériá. Kvalite volebných programov prisúdila váhu 75 percent a vykonateľnosti 25 percent. Na základe prepočítaných výsledkov vzniklo takéto **celkové poradie politických strán**:

Poradie	Strana	Celkové hodnotenie (%)
1.	SDKÚ-DS	68,1
2.	KDH	53,4
3.	SaS	39,6
4.	Most-Híd	34,1
5.	SMK	27,2
6.	Smer-SD	23,8
7.	ĽS-HZDS	16,4
8.	SNS	10,5

V grafickom vyjadrení vyzerá poradie takto:

Z analýzy vyplýva, že z hľadiska budúceho zlepšovania kvality podnikateľského prostredia PAS najvyššie hodnotí politickú stranu SDKÚ-DS s 68,1 bodu z celkových 100 možných. Na druhom mieste je KDH s 53,4 bodu. Len tieto dve strany prekročili v hodnotení 50 bodovú hranicu. V strede hodnotenia sa nachádzajú strany SaS (39,6 bodu) a Most-Híd (34,1 bodu) nasledované SMK (27,2 bodu). Strana Smer-SD avizuje naplnenie požiadaviek podnikateľov len z necelej štvrtiny (23,8 bodu). Na konci poradia sa ocitli ĽS-HZDS (16,4 bodu) a SNS (10,5 bodu). Od týchto strán nemožno očakávať, že by sa v prípade účasti vo vláde pričínili o skvalitnenie podnikateľského prostredia.

Na záver uvádzame vyhodnotenie plnenia jednotlivých požiadaviek Wish listu, podľa toho, ako sa im venovali všetky sledované politické strany vo svojich programoch. Poradie naplnenia požiadaviek Wish listu je takéto:

Por.	Bod Wish listu	Percent. plnenie
1.	5. Dôsledne bojovať proti korupcii; dodržiavať etické princípy a svojim konaním podporovať zlepšovanie morálky v spoločnosti; boj proti korupcii a klientelizmu posilniť úpravou legislatívy pre verejné obstarávanie a privatizáciou štátnych podnikov; zabezpečiť transparentnosť a verejnú kontrolu pri prideľovaní prostriedkov z fondov Európskej únie.	39,0%
2.	6. Zjednodušiť a elektronizovať komunikáciu s úradmi; skrátiť reakčné doby úradov; zabezpečiť prepojenosť databáz úradov; smerovať k pružnému, rýchlemu a efektívnemu výkonu verejnej správy.	37,0%
3.	1. Zodpovedne spravovať krajinu a zabezpečiť makroekonomickú stabilitu; obmedzovaním deficitov verejných financií smerovať k tvorbe rozpočtových prebytkov; nezvyšovať a neskrývať zadlženosť krajiny.	36,0%
4.	3. Znížiť odvodové zaťaženie a zjednodušiť odvodový systém; posilniť princíp súkromného (komerčného) poistenia v rámci sociálneho systému; zjednodušiť a sprehladniť výdavkovú stranu sociálneho systému s cieľom obmedziť jeho zneužívanie.	35,8%

5.	2. Zvýšiť vymožitelnosť práva a výrazne skrátiť dĺžku súdnych konaní; zvýšiť nároky na hodnotovú orientáciu sudcov; zabezpečiť stabilitu a jednoznačnosť právnych predpisov; zaviesť záväzný systém hodnotenia dopadov prijímanej legislatívy; umožniť pripomienkovanie poslaneckých pozmeňujúcich návrhov; vylúčiť nepriame a nesystematické novelizácie zákonov.	35,0%
6.	4. Zvýšiť flexibilitu trhu práce podľa vzoru vyspelých európskych krajín s dlhodobou najnižšou mierou nezamestnanosti; zrušiť možnosti rozširovania kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa na spoločnosti, ktoré sa nezúčastňujú na kolektívnom vyjednávaní.	33,5%
7.	8. Poskytovať verejnosti zrozumiteľné informácie o verejných výdavkoch a činnosti verejných inštitúcií; posilniť nezávislú kontrolu efektívnosti hospodárenia verejných inštitúcií; zrozumiteľne informovať verejnosť o efektívnosti použitia prostriedkov z fondov EÚ; rozšíriť kompetencie vlády SR v oblasti finančnej kontroly samospráv.	31,8%
8.	7. Zlepšiť úroveň školského systému aplikovaním metód výučby používaných v krajinách, ktoré sú úspešné v medzinárodných porovnaníach (vrátane učebníc a pomôcok); posilniť konkurenciu medzi vysokými školami na národnej a medzinárodnej úrovni; vytvoriť podmienky na efektívnu spoluprácu medzi vzdelávacími inštitúciami a podnikateľským sektorom.	31,3%
9.	10. Byť zodpovedným členom Európskej únie a dodržiavať stanovené pravidlá; podporovať a pridávať sa ku krajinám, ktoré v rámci EÚ požadujú rovnakú mieru dodržiavania pravidiel platných pre všetky členské štáty.	21,5%
10.	9. V politike a vo verejných vystúpeniach zohľadňovať nezastupiteľnosť podnikateľského stavu v štruktúre hospodárstva, vo vytváraní pracovných miest a naplňaní verejných rozpočtov; prisudzovať mu zodpovedajúcu váhu pri rozvoji ekonomiky a zlepšovaní životnej úrovne obyvateľov.	21,3%

Z uvedeného hodnotenia vyplývajú dva závery: politické strany sa požiadavkám formulovaných podnikateľmi venovali len čiastočne a keď sa im venovali, nedávali im rovnaké priority. Najvyššiu pozornosť prisúdili politici boju proti korupcii, byrokracii a ďalšiemu nezodpovednému zadlžovaniu štátu. Naopak, najmenej ich zaujímalo zdôrazňovanie nezastupiteľnosti podnikateľského stavu, presadzovanie disciplíny v Európskej únii a skvalitnenie školstva. Z tohto pohľadu treba posudzovať celkové hodnotenie politických strán pred voľbami zo strany PAS ako rámcové: Konkrétny prístup preukážu politici až po parlamentných voľbách, keď zostavia nový parlament a vládu.

WISH LIST 2010 a obsah volebných programov politických strán

1. *Zodpovedne spravovať krajinu a zabezpečiť makroekonomickú stabilitu; obmedzovaním deficitov verejných financií smerovať k tvorbe rozpočtových prebytkov; nezvyšovať a neskrývať zadlženosť krajiny.*

SMER: Strana sa odvoláva na potrebu „strategickej dimenzie vládnutia, vytvárajúcej podmienky pre to, aby sa prognózovanie vývoja, stanovovanie priorít a rozvíjanie strategického vládnutia, stalo trvalou súčasťou fungovania štátu a spoločenského dialógu.“ Chce „vytvárať predpoklady pre dostatočnú tvorbu podnikateľských a tým aj verejných zdrojov“. Hodlá konsolidovať verejné financie „pri znižovaní podielu deficitu verejných financií na HDP a udržaní priemerného podielu verejného dlhu na HDP“. O smerovaní k vyrovnanému alebo prebytkovému hospodáreniu sa nezmieňuje, pokles zadlžovanie krajiny nezvažuje. Konkrétne nástroje na dosiahnutie aspoň udržania tendencie nezverejňuje – až na stanovovanie výdavkových stropov v štátnom rozpočte a realizáciu projektu na zjednotenie výberu daní, cla a odvodov.

SDKÚ: Zdravé a udržateľné verejné financie, zastavenie prudko rastúceho zadlžovania a postupné znižovanie deficitu verejných financií považuje strana za jednu zo svojich šiestich hlavných priorít. Strana chce zastaviť rast štátneho dlhu a jeho podiel na HDP začneme opäť znižovať. Chce vytvoriť „samostatnú nezávislú inštitúciu, ktorá bude kontrolovať vývoj verejných financií“. Zavedie „jasné pravidlá disciplíny vo verejných financiách, aby vlády už nemohli klamať občanov o skutočnom vývoji ich hospodárenia“. „Vláda a parlament budú môcť schvaľovať návrhy s negatívnym dopadom na verejné financie v období, na ktoré je už schválený rozpočet, len súčasne s kompenzačnými opatreniami v minimálne rovnakom rozsahu.“ Strana chce zmeniť „súčasnú prax, kedy vláda robí rozhodnutia o obrovských investíciách bez jasných a zverejnených analýz.“ Na druhej strane strana hodlá presadiť programy, ktoré budú mať negatívny vplyv na verejné financie, napríklad: predĺžiť materskú dovolenku a zvýšiť materský príspevok, rozšíriť a skvalitniť služby pre rodičov s deťmi, zaviesť dvojročné prázdniny v splácaní hypoték po narodení dieťaťa, pomôcť mladým rodičom pri splácaní úverov na bývanie, zaviesť minimálny garantovaný dôchodok (tzv. nultý pilier) vo výške životného minima.

KDH: Strana chce presadzovať pokračovanie reforiem v oblasti viacročného rozpočtovania, programového rozpočtovania, makroekonomického prognózovania, fiškálnej decentralizácie, štátnej pokladnice a agentúry na riadenie dlhu a likvidity. strana je za prijatie „dlhovej brzdy“, ktorá je súhrnom týchto pravidiel: zavedenie stropu pre výšku verejného dlhu na úrovni 45 % HDP; zavedenie záväzných výdavkových stropov vedúcich k znižovaniu dlhodobého deficitu oproti udržateľnosti verejných financií vo výške aspoň 0,5 % HDP za rok; zvýšenie transparentnosti vrátane zásadného zvýšenia informačnej úrovne návrhov štátneho rozpočtu; elektronizácia verejného obstarávania. Strana „bude podporovať budovanie malého a kompetentného štátneho aparátu urýchlením reformy verejnej administratívy, ktorá jasne stanoví spôsob hodnotenia zamestnancov, ich pracovné podmienky a možnosti kariérneho postupu“. Na druhej strane strana navrhuje výdavky zaťažujúce verejné financie, napríklad oslobodiť od zdanenia investície rodín do budúcnosti (vzdelanie, výchovu, sporenie); zvýšiť daňový bonus o 100 % do 6 rokov na každé dieťa; znížiť odvody na dôchodok podľa počtu detí (odvodový bonus na dieťa); zaviesť daňové, resp. odvodové prázdniny pre novomanželov po dobu 1 roka v prípade prvého manželstva.

SaS: Strana je za kroky vedúce k vyrovnanému rozpočtu. Navrhuje „prijat' ústavný zákon o vyrovnanom štátnom rozpočte do roku 2014, ktorý vládu zaviazá medziročne znižovať rozpočtové deficity tak, aby najneskôr pre rok 2014 mohla zostaviť po prvýkrát v novodobej histórii Slovenska vyrovnaný rozpočet“ a „ústavný zákon o fiškálnom pravidle pre hrubý verejný dlh maximálne do výšky 50 % HDP. Pravidlo bude platiť len do dosiahnutia vyrovnaného rozpočtu.“ navrhuje zrušiť investičné stimuly a poľnohospodárske dotácie.

HZDS: Strana vytvorí „podmienky na konsolidáciu verejných financií, minimalizovanie nákladov na obsluhu štátneho dlhu“. Neuvádza ako. Odmieta zdvihnúť sadzby dane z príjmov právnických a fyzických osôb, ale navrhuje celý rad opatrení zaťažujúcich výdavkovú stranu verejných financií, napríklad: „zasadíme sa za lacné potraviny do každej domácnosti znížením DPH z 19 % na 6 % pre vybrané druhy potravín“; „zvýšime prídavky na deti minimálne o 50 percent“; „platby za poistencov štátu na zdravotné poistenie zvýšime minimálne na 5 % zo zákonom stanoveného vymeriavacieho základu“.

SMK: Strane ide o „zabezpečenie udržateľnej hospodárskej rovnováhy“. „Treba znížiť deficit štátneho rozpočtu a konsolidovať štátny rozpočet a do roku 2013 znížiť deficit štátneho rozpočtu pod 3 % HDP.“ Na druhej strane pri konkrétnych odporúčaniach neváha obmedzovať príjmy, napríklad pri „postupnom

znížení spotrebnej dane z ropných derivátov (benzín, nafta) až na priemernú úroveň Európskej únie, úmerne s tempom rastu hospodárstva“, či uhrádzaní DPH zo strany vlády pre obce v Programe pre rozvoj vidieka. Navrhuje zvyšovať výdavky, napríklad na zavedenie 13. dôchodku.

MOST-HÍD: Strana považuje „za kľúčové, aby výdavky štátu mali zmysel a plnili ekonomické a spoločenské ciele. Pri mnohých výdavkoch v súčasnosti nie je možné zadefinovať takéto ciele, čo naznačuje pochybnosť o ich racionalite“. Navrhuje zaviesť „regulačný rámec na zostavovanie vyrovnaného alebo prebytkového verejného rozpočtu“, „výdavkové stropy a zvýšiť flexibilitu nakladania s rozpočtom v rámci jednotlivých kapitol, ktorá je sprevádzaná zvýšenou mierou zodpovednosti ministrov“ a „pokračovať v dlhodobom trende znižovania miery prerozdelenia verejných financií“. Ďalej opatrenia nekonkretizuje. Na druhej strane prichádza sama s novými výdavkami, napríklad: plošné zvýšenie starobných dôchodkov o 30 eur, poskytovanie vdovského/vdoveckého dôchodku aj rozvedeným, podporiť výstavbu malometrážnych energeticky menej náročných nájomných bytov.

SNS: Strana sa chce zamerať „na stabilitu a kontrolu verejných financií tak, aby do konca roku 2012 deficit verejných financií klesol pod 3 percentá HDP a zastavil sa rast zadlžovania Slovenska, čím je ohrozená sociálna stabilita spoločnosti a zvyšovanie životnej úrovne ľudí v budúcnosti“. Nešpecifikuje ako, ale uvádza mnoho príkladov, kam majú ísť nové výdavky, napríklad na dostupnosť bývania pre sociálne slabšie vrstvy, zachovanie doterajšieho systému výpočtu dôchodkov aj s vianočným príspevkom, na „zvýšenie zdrojov pre zdravotníctvo zadefinovaním vymeriavacieho základu pre výpočet odvodu štátom plateného poistného“.

2. Zvýšiť vymožitelnosť práva a výrazne skrátiť dĺžku súdnych konaní; zvýšiť nároky na hodnotovú orientáciu sudcov; zabezpečiť stabilitu a jednoznačnosť právnych predpisov; zaviesť záväzný systém hodnotenia dopadov prijímanej legislatívy; umožniť pripomienkovanie poslaneckých pozmeňujúcich návrhov; vylúčiť nepriame a nesystematické novelizácie zákonov.

SMER: Program sa tomuto bodu nevenuje.

SDKÚ: Výrazné zlepšenie v oblasti vymožitelnosti práva a boja proti korupcii považuje strana za jednu zo svojich šiestich hlavných priorít. Navrhuje, „aby všetky zákony, o ktorých rokuje parlament, boli skutočne posúdené z hľadiska ich dopadov na podnikateľské prostredie, ako aj z hľadiska toho, či vytvárajú priestor pre korupciu“. Presadí, „aby sa verejnosť mohla vyjadriť aj k návrhom, ktoré predkladajú poslanci a aby sa pripomienkam verejnosti poslanci museli zaoberať“. Súdny systém podriadi občianskej kontrole, bude presadzovať, „aby aj neprávnicki, všeobecne uznávané osobnosti, mohli byť členmi Súdnej rady“. Súdnu radu oddelí od Najvyššieho súdu a zmení zloženie Súdnej rady tak, aby „ani minister spravodlivosti, ani predseda Najvyššieho súdu, ani iná úzka skupina nemohla tento orgán ovládať“. Presadí „otvorené výberové konania, aby sa o funkciu sudcu mohli uchádzať najkvalitnejší právnicki, a aby bol výberový proces pod kontrolou verejnosti. Osobnosť sudcu musí garantovať nielen odbornosť, ale aj morálku.“

KDH: Väčšiu vymožitelnosť práva vidí strana v „zrýchlení a skvalitnení práce obchodných súdov“. Kľúčovým projektom v súdnictve má byť pokračovanie projektu Súdny manažment. Za jednu z priorít budúcej vlády považuje „razantnú personálnu obmenu justície. Justícia musí byť otvorená a transparentná. Miesta sudcov sa nesmú obsadzovať takmer výlučne rodinnými príslušníkmi sudcov. KDH bude iniciovať diskusiu o ústavných zmenách, týkajúcich sa spôsobu kreovania súdnej moci. Jednou z možností je aplikácia bezpečnostných previerok na všetkých sudcov, ďalšou možnosťou je voľba časti členov Súdnej rady občanmi v priamych voľbách alebo priama voľba sudcov.“ Po sudcoch chce strana zaviesť povinnosť publikácie majetkových priznaní na internete aj pre prokurátorov. Strana je za „zavedenie elektronického legislatívneho procesu, ktorý umožní v reálnom čase transparentnú kontrolu všetkých štádií legislatívneho konania“. Strana presadzuje „povinné a dôsledné zavedenie inštitútu hodnotenia dosahov všetkých významných regulácií nielen na verejný rozpočet, ale aj na podnikateľské prostredie, rodinu, spotrebiteľov a zamestnanosť“.

SaS: V súdnictve navrhuje strana viacero razantných zmien: „Zaviesť pravidlo, podľa ktorého bude každý jednotlivý prípad sudcovi pridelený výhradne elektronickým náhodným výberom nielen pri prvom pridelení, ale aj v prípade, že bol daný prípad predtým z nejakého striktno vymedzeného dôvodu inému sudcovi odobraný.“ „Zaviesť inštitút námietky porušenia práva účastníka konania na zákonného sudcu. Ak sa bude účastník konania domnievať, že jeho prípad nebol sudcovi pridelený zaručene nestranným spôsobom, bude môcť proti nemu vzniesť námietku.“ „Zverejňovať povinne všetky rozhodnutia na

internete spolu s menami sudcov, ktorí sa na nich zúčastnili. Právoplatné rozhodnutia budú zverejnené prostredníctvom systému umožňujúceho vyhľadávanie a filtráciu údajov.“ „Zverejňovať audiovizuálny záznam každého v súčasnosti verejného súdneho procesu na internete. Takýto záznam bude zároveň aj prílohou k súdnemu spisu.“ „Súdnicstvo rozdeliť do troch samostatných sústav – Občiansko-obchodnoprávnej, Správnej a Trestnej (ktorej súčasťou bude i Špecializovaný trestný súd). Na vrchole každej z nich bude Vrchný súd pre danú vetvu súdov. Vrchné súdy budú podliehať vzájomnej kontrole v otázkach námietky zaujatosti a v posudzovaní kvality práce sudcov.“ „Zaviesť minimálny počet 15 sudcov na každý súd.“ „Menovať sudcov vždy na základe transparentného výberového konania podľa vopred stanovených kritérií, ktoré preveria jeho bezúhonnosť, morálne kvality a odbornú pripravenosť po absolvovaní prípravnej sudcovskej služby.“ „Nahradiť doživotné menovanie sudcov menovaním na 8 rokov.“ Strana navrhuje „uskutočňovať všetky zmeny v daňových a odvodových zákonoch s účinnosťou od 1. januára nasledujúceho roku“ a „zmeny v zákonoch len jedenkrát ročne. Na schválenie ďalšej zmeny zákona do jedného roka od poslednej zmeny bude potrebných 90 hlasov.“ Chce „zrušiť tie právne normy, ktoré majú snahu regulovať trhové prostredie a ovplyvňovať výsledok dobrovoľných dohôd. Napríklad navrhujeme urýchlené zrušenie: zákona o obchodných reťazcoch č. 358/2003 Z. z., zákona o cenách č. 18/1996 Z. z., zákona o niektorých opatreniach týkajúcich sa strategických spoločností č. 493/2009 Z. z.“

HZDS: Tejto téme dáva program pomerne veľký priestor. Sústreďuje sa najmä na súdnicstvo. Strana sa chce zasadiť „za odstránenie prietáhov v súdnom konaní riešením nerovnomerného obsadenia súdov, vytvorením zásad hodnotenia sudcov a systému vyhodnocovania pracovného zaťaženia“. Je za špecializáciu súdov. Chce rozvíjať „podmienky pre elektronizáciu justície, online obchodný register, elektronický spis a archívacia, elektronickú zbierku zákonov a elektronický legislatívny proces so zachovaním aj ich tlačenej podoby“. Legislatívnemu procesu sa však podrobnejšie nevenuje.

SMK: V programe sa konštatuje, že „obťažné a podmienené uplatnenie práva je jednou z najväčších závad dnešného verejného života na Slovensku“. Preto strana navrhuje, „aby rozhodnutia súdov boli sprístupnené cez internet. Považujeme za dôležité, aby to, čo odznie na súdnych procesoch, bolo zaznamenané“. Sudcovia by sa mali vyberať „s väčšou mierou zapojenia verejnosti“.

MOST-HÍD: V oblasti vymožiteľnosti práva strana navrhuje „zabrániť prietahom v súdnych konaniach, a to prísny systémovým sledovaním konania ako aj spisu“, „stanoviť presné podmienky a lehoty v prípade odročenia pojednávania“, „zabezpečiť predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, a to kvalitnejšou legislatívou, ako aj zavedením povinnosti súdu uviesť účastníkom konania“, „dosiahnuť, aby súdne a iné rozhodnutia boli rýchle, účinné, prísne, a to aj prostredníctvom obligatórneho disciplinárneho postihu sudcov“. Strana je za skvalitnenie legislatívneho procesu prijímania právnych noriem, ako aj sprehľadnenie samotného právneho systému. Od Ministerstva hospodárstva SR očakáva, aby začalo „kontrolovať prípravu a tvorbu zákonov zo strany celej verejnej správy dotýkajúcich sa podnikania (business impact assessment – BIA)“, zrevidovanie všetkých zákonov, ktoré sa týkajú podnikateľského prostredia, navrhnutie a odstránenie všetkých nezmyselných prekážok a regulácie podnikania.

SNS: V programe sú vyjadrenia, že strana je za „stabilitu a zrozumiteľnosť legislatívy a posilnenie jej účinku v zápase proti korupcii, klientelizmu a zneužívaniu pre úzkoskupinové politické a ekonomické záujmy“, „zlepšenie a zrýchlenie vymáhateľnosti práva s dôrazom aj na hospodárske záležitosti a korupciu“, „vyhodnotenie stavu slovenskej justície z pohľadu vymáhateľnosti práva a plynulosti súdneho konania a prípravu súboru organizačných, systémových a materiálnych vecí s cieľom podstatne zlepšiť vymáhateľnosť práva“ a „vytváranie podmienok pre naplnenie záruk sudcovskej nezávislosti ako základu pre nestranné rozhodovanie spojené s neustálym zvyšovaním náročnosti na kvalitu a rýchlosť konania a rozhodovania“. Spôsoby na to neuvádza.

3. Znížiť odvodové zaťaženie a zjednodušiť odvodový systém; posilniť princíp súkromného (komerčného) poistenia v rámci sociálneho systému; zjednodušiť a sprehľadniť výdavkovú stranu sociálneho systému s cieľom obmedziť jeho zneužívanie.

SMER: V programe sa iba povrchno konštatuje, že sa má „skvalitňovať priebeh podnikania prostredníctvom zjednodušovania odvodových a daňových povinností“. „Sociálna poisťovňa zostane kľúčovou inštitúciou dôchodkového systému s prehľadným systémom jednotlivých druhov poistenia, vyjadrených ich fondmi a s nízkymi prevádzkovými nákladmi; za tým účelom zaviesť do praxe jednotný výber daní a sociálnych odvodov.“

SDKÚ: Strana zharmonizuje „vymeriavacie základy daní a odvodov. Celý systém bude podstatne jednoduchší pre občanov, živnostníkov aj firmy. Zrealizujeme návrh Podnikateľskej aliancie Slovenska (PAS) na zjednodušenie odvodového systému a budeme pokračovať ďalšími krokmi v tomto trende. Zlúčime šesť sociálnych odvodov do jedného 25%-ného odvodu plateného z ceny práce (superhrubej mzdy), odvod na zdravotné poistenie bude vo výške 10% z ceny práce, presunieme všetky platby odvodov na zamestnávateľa a jednotný odvodový strop stanovíme na trojnásobok priemernej ceny práce.“ Chce znížiť odvodového zaťaženia ľudí s nízkymi príjmami. Súčasnú nemocenskú poistenie zmení na rodinné poistenie. „To bude zahŕňať nielen poistenie straty príjmu pri ošetrovaní člena rodiny a materskej tak ako doteraz, ale aj výpadok príjmu pri starostlivosti o bezvládneho rodiča.“ Chce vytvoriť jeden sociálny fond a presunúť všetky platby na zamestnávateľa.

KDH: V odvodovej oblasti prichádza strana s radikálnymi zmenami. V zdravotných odvodoch bude „presadzovať urýchlené zníženie sadzieb odstránením rôznych výnimiek a zrovnoprávnením všetkých druhov príjmov“. Zároveň otvorí „politickú a spoločenskú diskusiu o zrušení zdravotných odvodov a financovaní verejného zdravotníctva zo všeobecných daní a úspor a jeho prípravu“. V sociálnych odvodoch sa zasadí o „urýchlenú nápravu pravidiel pre druhý dôchodkový pilier a podstatné zníženie sadzieb na úroveň 22 %“. Zároveň sa zasadí „o urýchlenú prípravu posilnenia solidarity v prvom pilieri na zabezpečenie dôstojného príjmu pre všetkých dôchodcov“. Strana je za „vyčlenenie materského príspevku z nemocenského poistenia do dávok rodinnej politiky štátu, spojenie nemocenského poistenia a poistenia v nezamestnanosti do jedného komerčného poistenia formou osobných sporiacich účtov, zrušenie garančného fondu a jeho zaradenie do systému štátnych sociálnych dávok, a prevedenie úrazového poistenia na povinné komerčné poistenie“. Strana bude „presadzovať definovanie zákonného nároku na rozsah zdravotnej starostlivosti hradenej z verejného povinného zdravotného poistenia (tzv. základný balík) vrátane definovania časových štandardov“. Bude presadzovať „také financovanie zdravotníctva, ktorým sa zamedzí ďalšie prehlbovanie dlhu s negatívnymi následkami pre ďalší rozvoj“ a „zachovanie plne solidárneho financovania zdravotníctva zrovnoprávnením všetkých druhov príjmov spolu so vznikom doplnkového zdravotného poistenia“. Strana je za „progressívnu platbu sociálnych odvodov, podobne ako je to v súčasnosti pri platení dane z príjmu fyzických osôb“.

SaS: Strana ponúka odvodový bonus: „Nahradiť nezdaniteľnú časť na daňovníka a na manželku základnou štátnou dávkou. Nahradiť dnešné odvody jedným solidárnym vo výške 9 % a jedným zdravotným vo výške 9 %. Stanoviť maximálny vymeriavací základ na 10-násobok životného minima. Nahradiť súčasný systém dávok zo sociálneho poistenia základnou štátnou dávkou a mimoriadnymi štátnymi dávkami rodičom na materskej dovolenke, osamelým matkám, pestúnom a invalidom. Garantovať občanom, poberajúcim starobný dôchodok pred zavedením základnej štátnej dávky, dôchodok podľa doterajšieho zákona.“ Navrhuje „zjednotiť vymeriavacie základy a definície platiteľov na sociálne a zdravotné poistenie a základ dane z príjmov fyzických osôb. Znamená to zrušenie existujúcich výnimiek – príjmov zo závislej činnosti alebo z podnikania, z ktorých sa odvody neplatia. Do vymeriavacieho základu sa započítajú všetky príjmy zamestnanca a všetky príjmy zo samostatnej zárobkovej činnosti.“ Navrhuje „preniesť platby odvodov na zamestnancov s tým, že zamestnávateľia budú zo zákona povinní jednorazovo navýšiť ich hrubé mzdy o výšku doterajších odvodov okrem garančného a úrazového poistenia, teda o 34,15 %.“ Je za zavedenie povinného vstupu do druhého piliera pre občanov od 35 rokov.

HZDS: Tému sa venuje máličko, sľubuje len znížiť „odvodové zaťaženie, ktoré je dôležité pre udržanie a vznik nových pracovných miest“.

SMK: Strana sa bude usilovať „o znížovanie a racionalizáciu daňového a odvodového zaťaženia“. Ku koncu volebného obdobia by sa mala miera odvodov, platených za zamestnancov znížiť z dnešných 35,2% na 26%. Strana navrhuje, „aby každý čerstvý absolvent strednej a vysokej školy alebo univerzity, či už zamestnanec alebo začínajúci podnikateľ, bol na určitú dobu (24 mesiacov) čiastočne (50%) oslobodený od povinnosti mesačných odvodov“. Výber daní a odvodov by mal byť jednotný.

MOST-HÍD: Strana chce „zásadne zreformovať odvodový systém, ktorý svojou komplikovanosťou a nespravodlivosťou nemotivuje k účinnému výberu, tvorbe nových podnikateľských príležitostí a tvorbe pracovných miest“. Je za „predefinovanie funkcie I. dôchodkového piliera: Takto nastavený štátny dôchodkový systém, fungujúci popri čisto zásluhovom kapitalizačnom pilieri, nemá z hľadiska ústavou garantovaného práva občana na primerané hmotné zabezpečenie v starobe logické opodstatnenie.“ Navrhuje vypracovať novú dávkovú schému druhého piliera.

SNS: „Ak bude zavedenie jednej súhrnnej dane fiškálne pozitívne, navrhujeme postupné ročné znižovanie daní a odvodov tak, aby výber súhrnnej dane bol fiškálne neutrálny na štátny rozpočet,“ píše sa v programe. Navrhuje efektívnejšie nakladanie so sociálnymi dávkami: „vyplácanie sociálnych dávok a

podpôr vrátane rómskym občanom viazané na odpracovanie určitého počtu hodín mesačne (asi 30 hodín) v prospech obce respektíve komunity“, „vyplácanie rodinného príspevku štátu na dieťa viazané v predškolskom veku na starostlivosť o dieťa a v školskom veku na pravidelnú návštevu školy“. Bude „presadzovať, aby sociálne výdavky a efektívnosť ich využitia boli pod väčšou kontrolou štátu a jeho orgánov, ale aj občanov. Na druhej strane však v novom volebnom období pripravíme zákonné opatrenia zamedzujúce zneužívaniu sociálnych dávok, čím chceme zamedziť dobrovoľnej nezamestnanosti vrátane rómskych občanov.“

4. Zvýšiť flexibilitu trhu práce podľa vzoru vyspelých európskych krajín s dlhodobou najnižšou mierou nezamestnanosti; zrušiť možnosti rozširovania kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa na spoločnosti, ktoré sa nezúčastňujú na kolektívnom vyjednávaní.

SMER: Tejto téme sa program nevenuje. Viackrát však spomína potrebu a zámery potlačania čiernej práce. Kolektívne vyjednávanie hodlá rozšíriť, podporuje „vznik štvorpartity, ďalšieho konkrétneho predpokladu pre formovanie modernej spoločnosti nových poznatkov: vedy, výskumu, vývoja a inovácií, keď k zástupcom zamestnancov, zamestnávateľov a vlády budú zaradení aj predstavitelia vedy, výskumu a univerzít“.

SDKÚ: Odstránenie bariér rastu zamestnanosti, napríklad zníženie odvodového zaťaženia celkovo, najmä však u málo kvalifikovanej práce, pružné formy pracovných úväzkov, medzitrh práce považuje strana za jednu zo svojich šiestich hlavných priorít. Zákonník práce upraví tak, aby „sa zjednodušilo zamestnávanie ľudí, pričom ich ochrana sa neznižuje“. Obnoví „napríklad možnosť dohodnúť prácu na dobu určitú v rámci lehoty 3 rokov a odstráni neadekvátne výhody pre odborárskych funkcionárov“. V zákone o kolektívnom vyjednávaní odstráni možnosť rozširovania kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa aj na zamestnávateľov, ktorí podpis týchto zmlúv nemohli ovplyvniť. Umožní, aby zamestnanci s nízkou kvalifikáciou mohli pracovať za nižšie mzdy, pričom súčasne im umožní poberať aj podporu od štátu. „Tým by sa zvýšila ich motivácia pracovať a zvýšila by sa aj ochota podnikateľov zamestnávať ľudí s nižšou kvalifikáciou.“

KDH: Zvýšenie efektívnej zamestnanosti hodlá strana riešiť opatreniami, ako „zásadnou zmenou Zákonníka práce (pružnejšie pracovné vzťahy, zníženie nákladov zamestnávateľov cez súbeh výpovednej lehoty a odstúpeného, úprava minimálnej mzdy — § 120, nadčasy po dohode so zamestnancom, vzťah odborov a zamestnaneckých rád)“, „vytvorením legislatívneho finančného rámca na poskytovanie sociálnych služieb v domácom prostredí individuálnymi poskytovateľmi“, „zvýšením motivácie zamestnávateľov zamestnávať dlhodobu nezamestnaných a absolventov škôl „odvodovými prázdninami“ (po dobu 1 roka)“.

SaS: V programe sa strana zameriava na konkrétne opatrenia: „Presunúť čo najviac kompetencií zo Zákonníka práce na kolektívne vyjednávanie medzi zamestnávateľmi a odbormi.“ „Obmedziť postavenie a právomoci odborov v prípadoch, ktoré spadajú do priameho hospodárskeho riadenia firmy (napr. určovanie začiatkov a koncov pracovnej zmeny) a zrušiť povinnosti zamestnávateľov poskytovať im služby a priestory.“ „Umožniť uzatvárať dobrovoľné vzájomné dohody medzi zamestnávateľmi a zamestnancami na riešenie operatívnych zmien pracovných podmienok, napr. úprava pracovného času, dočasné zvýšenie nadčasov, čerpanie voľna zamestnanca pri prekážke na strane zamestnávateľa.“ „Zrušiť automatické nedobrovoľné rozšírenie platnosti kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa.“ „Zrušiť plošnú minimálnu mzdu a ponechať vyjednávanie o mzdách výlučne na dohodu zamestnanca a zamestnávateľa, resp. na kolektívne vyjednávanie.“

HZDS: Program sa tomuto bodu nevenuje.

SMK: Hospodárska politika sa v budúcnosti musí podľa programu v prvom rade zameriavať na zvýšenie úrovne zamestnanosti. Strana je za „flexibilnú politiku zamestnanosti prostredníctvom zmiernenia neopodstatnenej prísnosti Zákonníka práce, podpory zamestnávania na čiastočný úväzok, uplatnenia metód osvedčených v malých krajinách (napr. flexicurity).“

MOST-HÍD: Strana chce „maximalizovať flexibilitu pracovnoprávných vzťahov medzi zamestnancami a zamestnávateľmi“ a „predefinovať inštitút minimálnej mzdy, ktorá obmedzuje prirodzený nárok zamestnanca a zamestnávateľa na dohodu ohľadne zárobku“. Viac sa tejto téme nevenuje.

SNS: Program sa tomuto bodu nevenuje.

5. Dôsledne bojovať proti korupcii; dodržiavať etické princípy a svojim konaním podporovať zlepšovanie morálky v spoločnosti; boj proti korupcii a klientelizmu posilniť úpravou legislatívy pre verejné obstarávanie a privatizáciou štátnych podnikov; zabezpečiť transparentnosť a verejnú kontrolu pri pridelení prostriedkov z fondov Európskej únie.

SMER: Program sa tomuto bodu nevenuje.

SDKÚ: Výrazné zlepšenie v oblasti vymožitelnosti práva a boja proti korupcii považuje strana za jednu zo svojich šiestich hlavných priorít. V programe sa píše: „Všade, kde to bude možné, zavedieme elektronickú formu administratívnych úkonov medzi občanmi, podnikateľmi a orgánmi verejnej správy. Takéto elektronické služby budú šetriť čas, peniaze aj energiu občanov a podnikov. Zároveň sa stanú jedným z najefektívnejších spôsobov boja proti klientelizmu a korupcii. Zavedieme povinné elektronické verejné obstarávanie a zverejňovanie zmlúv na internete. Presadíme tiež zverejňovanie všetkých údajov verejnej správy, ktoré nespádajú pod utajovaný režim.“ Strana chce podstatne zlepšiť prostredie na rozvoj konkurencie všade tam, kde je možné ju rozvíjať, najmä v obchode s elektrinou, plynom, v poštových službách alebo v železničnej doprave. Zmluvy týkajúce sa použitia verejných financií a nakladania s majetkom štátu a samospráv budú musieť byť zverejnené na internete, inak nebudú platiť. To isté má platiť pre všetky nenárokovateľné dotácie a príspevky z verejných zdrojov a ich príjemcov a pre súdne rozhodnutia. Strana chce zriadiť „telefónnu linku na hlásenie prípadov korupcie.“ Úrad pre verejné obstarávanie musí byť aktívny, musí chrániť verejný záujem a skutočne nestranné a prísne kontrolovať verejné tendre. Strana chce vyčleniť prostriedky na to, aby úrad mohol zaplatiť špičkových odborníkov, ale musíme mať istotu kvality a nestrannosti jeho vedenia.

KDH: V oblasti korupcie považuje strana za kľúčový „účinný zákon o preukazovaní pôvodu majetku. Legitímnym cieľom tejto právnej úpravy je zabrániť protiprávnemu nadobudnutiu majetku. Naša ústava chráni vlastnícke právo, ale len vlastnícke právo nadobudnuté z legálnych príjmov“. Strane je za „povinné elektronické verejné obstarávanie (elektronické dražby) pre celú oblasť verejnej správy“. Zváži „zavedenie finančných odmien pre osoby, ktoré oznámia korupčné alebo iné nezákonné praktiky, ak sa preukáže opodstatnenosť ich podnetu“. Pri tejto otázke si všíma najmä eurofondy. Bude „presadzovať prispôbenie rozpočtu 2007 — 2013 novým – pokrizovým – potrebám Slovenska v oblasti infraštruktúry, zavedie zvyšovanie energetickej efektívnosti, inovácií a vzdelávania, presmerovanie štrukturálnych fondov prioritne pre verejný sektor (bez ohľadu na zriaďovateľa), zabezpečí zjednodušenie predkladania projektov na stručné zámery v prvom kole posudzovania, zavedie zjednodušené účtovanie nákladov a decentralizáciu správy eurofondov určených na regionálny rozvoj, podporí decentralizáciu súčasného regionálneho operačného programu na štyri samostatné operačné programy (západné Slovensko, stredné Slovensko, východné Slovensko a zachovanie operačného programu Bratislavský kraj)“. Celospoločenskú účinnosť eurofondov chce zvýšiť tým, že „projektová dokumentácia schválených projektov (vrátane uvedenia spracovateľa dokumentu a členov komisií) bude verejne dostupná (na webovom portáli príslušného ministerstva)“. „Rovnako bude po ukončení realizácie projektu zverejnené aj vyhodnotenie (evalúácia), čím sa zvýši verejná kontrola, do akej miery boli ciele a zámery dosiahnuté. Realizujeme zásadu: Verejná kontrola nad verejnými peniazmi!“

SaS: Téma korupcie venuje program vysokú pozornosť. Navrhuje „uložiť všetkým verejným organizáciám povinnosť zverejňovať všetky platné obchodné zmluvy“, „verejným organizáciám uložiť povinnosť zverejňovať v elektronickom vestníku verejného obstarávania všetky výzvy, ponuky (aj nevítané), posudky komisií a výsledky a ich zdôvodnenia“, „spustiť prehľadný centrálny vestník verejného obstarávania na internete, v ktorom bude môcť verejnosť jednoducho vyhľadávať všetky prebiehajúce zákazky podľa rôznych kritérií“, „uložiť verejnej správe a samospráve povinnosť využívať transparentné elektronické aukcie v prípadoch, kedy predmet obstarávania je jednoznačne kvantifikovateľný“, „zakázať orgánom verejnej správy uzatvárať zmluvy, ktorých obsah alebo jeho časti by podliehal obchodnému tajomstvu“, „prijať Zákon o pridelení verejných zdrojov, ktorý zavedie jednotný a prehľadný spôsob ich pridelenia na štátnej aj samosprávnej úrovni“, „umiestniť na každom mieste, kde dochádza k oficiálnemu kontaktu verejného sektora s občanom, viditeľné upozornenie o závažnosti trestného činu korupcie informáciu, kam sa má občan obrátiť v prípade vážneho podozrenia z korupčného správania sa, alebo zneužitia verejných zdrojov v jeho okolí“. Navrhuje „zaviesť do praxe nový internetový systém pre boj proti korupcii, s ktorým majú veľmi dobré skúsenosti napr. v Nemecku. Tento systém pridelí nahlasovateľovi korupčného prípadu jednoznačný, ale anonymný identifikátor, vďaka ktorému bude môcť

udržiavať komunikáciu s orgánmi činnými v trestnom konaní počas celého vyšetrovania prípadu bez strachu z odhalenia jeho totožnosti.“ Navrhuje „rozšíriť okruh povinných osôb podávajúcich majetkové priznania podľa Ústavného zákona 545/2005 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov o všetkých riadiacich pracovníkov štátnej správy a samosprávy a o všetkých členov štatutárnych orgánov spoločností s väčšinovým vlastníckym podielom štátu alebo samosprávy“. Strane ja za sprivatizovanie štátnych podnikov, napr. Železničnej spoločnosti Cargo Slovakia.

HZDS: Strana chce prijať „účinné opatrenia na odhalenie a spravodlivé potrestanie korupcie a klientelizmu v zdravotníctve“. Spomína nutnosť konkurencie „na trhoch elektronických komunikácií a dostatočné právomoci regulátora, umožňujúce ochranu trhového prostredia“, ale na druhej strane trvá na zachovaní dominantného postavenia štátu v železničných spoločnostiach, či dokonca bude presadzovať zvyšovanie podielu štátu na riadení a výrobe elektrickej energie. Strana sľubuje zjednodušenie pravidiel čerpania fondov EÚ a skrátenie doby schvaľovania projektov a preplácania platieb.

SMK: Strana konštatuje: „Klientelizmus treba odstrániť vo všetkých oblastiach štátneho hospodárstva a čerpania štátneho rozpočtu. Je nevyhnutné zabezpečiť transparentnosť procesu verejného obstarávania, ako aj zverejnenie štátnych zákaziek v elektronickej podobe.“ Možnosti poskytnuté fondmi EÚ musíme podľa strany v našich regiónoch využívať oveľa efektívnejším spôsobom. Z procesu „treba odstrániť klientelizmus a korupciu a podmienky súťaží zjednodušiť a stransparentniť“. „Agentúry regionálneho rozvoja, pôsobiace v týchto regiónoch a ich odborníkov treba zapojiť do konzultačného združenia, treba vytvoriť predpoklady pre efektívnu komunikáciu s odborníkmi v Bruseli, s poslancami EP a ich asistentmi.“

MOST-HÍD: Tejto téme sa venuje strana relatívne rozsiahlo. „Dosiahnuť zníženie korupcie možno v prvom rade zvýšením právneho povedomia občanov a zmenou vžitej a zaužívanej praxe korumpovania či už vo veľkom, alebo v malom,“ píše sa v programe strany. K zníženiu korupcie vo všeobecnosti podľa strany môže pomôcť väčšia otvorenosť spoločnosti, transparentnosť vzťahov v oblastiach, kde sa nakladá s verejnými financiami. Medzi nástroje zaraďuje napríklad: „zaviesť všeobecnú možnosť platenia pokút, napr. prostredníctvom platobných terminálov – obmedziť možnosť platenia pokút v hotovosti“, „Dosiahnuť jednotný systém lehôt, aby mal občan ako aj úrad jasno lehotách na vydanie rozhodnutí, keďže v súčasnosti platí rôzne množstvo lehôt, v ktorých sa občania často nevedia orientovať a v záujme urýchlenia konania a vydania rozhodnutia sa dopúšťajú korupcie“, „na úradoch zavedenie styku stránok výlučne len cez podateľňu“, „pri verejných funkcionároch zaviesť efektívnejšiu kontrolu prípadného obohacovania sa, a to zavedením prehľadnejších majetkových priznaní, v ktorých by bol uvedený aj požičaný, ako aj prenajatý majetok“. Získanie zdrojov z fondov EÚ je značne prebyrokratizované, a preto pre malých stredných podnikateľov treba „preskúmať existujúce postupy, požiadavky EÚ voči riadiacim orgánom a sprostredkovateľským orgánom (implementačným agentúram) a presadiť zjednodušenie podmienok poskytovania projektovej podpory zo zdrojov EÚ“.

SNS: Program sa tomuto bodu nevenuje.

6. Zjednodušiť a elektronizovať komunikáciu s úradmi; skrátiť reakčné doby úradov; zabezpečiť prepojenosť databáz úradov; smerovať k pružnému, rýchlemu a efektívnemu výkonu verejnej správy.

SMER: Program sa tomuto bodu nevenuje. Iba sa vágne vyjadruje o potrebe zefektívnenia štátnej správy. Globálnym cieľom vlády má byť „skvalitnenie činnosti subjektov verejnej správy a verejných služieb za účelom podpory sociálno-ekonomického rastu Slovenskej republiky a zvýšenie kvalitatívnych parametrov života občanov“.

SDKÚ: „Všade, kde to bude možné, zavedieme elektronickú formu administratívnych úkonov medzi občanmi, podnikateľmi a orgánmi verejnej správy. Takéto elektronické služby budú šetriť čas, peniaze aj energiu občanov a podnikov. Zároveň sa stanú jedným z najefektívnejších spôsobov boja proti klientelizmu a korupcii,“ píše sa v programe strany. Majú sa zaviesť polovičné poplatky za elektronické služby verejných inštitúcií v porovnaní s klasickými „papierovými“ službami. Strana chce zaviesť do života princíp, že verejné inštitúcie nebudú môcť žiadať od občanov a firiem žiadnu informáciu, ktorú už niektorá z iných inštitúcií verejnej správy má. „Verejné inštitúcie si budú povinne vymieňať takéto informácie elektronicky medzi sebou.“ Strana chce znížiť „administratívnu náročnosť podnikania tak, aby sa čas potrebný na naplnenie požiadaviek zo strany štátu skrátil o 30%“, zrušiť povinnú pracovnú zdravotnú službu, zjednotiť výber daní a odvodov, zaviesť licencie pre malých podnikateľov. Má sa urobiť

„kompletný audit administratívneho zaťaženia podnikateľov s cieľom presne identifikovať ďalšiu zbytočnú záťaž“ Strana navrhne „podávanie ročného zúčtovania zdravotného poistenia v rámci daňového priznania a prenesenie jeho vykonania na komunikáciu medzi daňovými úradmi a zdravotnými poisťovňami.“

KDH: S cieľom odstrániť náročnú a nákladnú administráciu, bude strana „presadzovať urýchlené spustenie klientsky orientovaného systému jednotného výberu daní a odvodov, ktorý zníži počet interakcií medzi podnikom a úradmi, odstráni duplicitné registrácie a výkazy, nejednoznačné výklady zákonov a ročné zúčtovanie zdravotných odvodov a prinesie zjednodušenie vymeriavacieho základu platby sociálnych odvodov“. Je za „zjednodušenie právnych predpisov na podnikanie, výrazné zníženie a zjednodušenie administratívnych povinností a úpravu postihov a pokút za formálne chyby“.

SaS: Strana navrhuje „zaviesť jednotné miesto na výber daní a odvodov, ktorými budú reformované súčasné daňové úrady“, „zaviesť spoločné ročné zúčtovanie dane z príjmu a odvodov“, „Zrušiť Živnostenský úrad“ a „pred jeho zrušením prepojiť s informačným systémom Obchodného registra“, „Nahradiť potrebu ohlasovania voľných živností oznamom o začatí podnikania na Daňovom úrade“, „obmedziť výkazníctvo na poskytovanie len údajov súvisiacich s daňovými, odvodovými a licenčnými podmienkami podnikania a odstrániť duplicitu“. Je za zrušenie kolkov a ich náhradu peniazmi. Navrhuje znížiť počet členov vládneho kabinetu zrušením kresla podpredsedu vlády bez ministerstva a znížením počtu ministerstiev a „zlúčiť agentúru pre rozvoj investícií SARIO a agentúru pre podporu cestovného ruchu SACR do jednej, aby tieto podporné činnosti boli koordinované z jedného miesta“.

HZDS: Strana má veľký cieľ: „Odbúraním bariér, zjednotením administratívnych úkonov a znížením administratívnej záťaže o 25% skvalitníme podnikateľské prostredie.“ Nástroj vidí napríklad takto: „Zjednodušíme formuláre pre povinné daňové subjekty, zavedieme jednotný identifikátor fyzických a právnických osôb, podporíme rozvoj elektronických služieb a elimináciu papierovej komunikácie.“ Počet úradníkov verejnej správy sa má znížiť o 10 %.

SMK: V záujme zjednodušenia a zefektívnenia vybavovania záležitostí občanov v štátnej správe bude strana klásť dôraz na možnosť vybavovania úradných záležitostí na jednom mieste. „Ďalej podporujeme používanie elektronickej verejnej správy (e-government), vymožeností informatizácie v práci našich samospráv, v záujme zefektívnenia vzťahu medzi občanmi a úradmi.“

MOST-HÍD: Tejto téme sa strana venuje rozsiahlo. Konštatuje, že treba „znížiť byrokraciu a zrevidovať zákony vytvárajúce bariéry pre podnikanie“. Chce „zaviesť jednotné centrálné úradovne pre všetky listiny, kde bude môcť každý občan získať na jednom mieste všetky požadované dokumenty“, navrhuje „zvýhodniť elektronickú korešpondenciu medzi úradom a účastníkom konania“, „zaviesť elektronické verejné obstarávanie“, „využívať elektronické aukcie a dražby v čo najväčšej možnej miere“. Navrhuje „zabezpečiť získanie občianskeho, právneho minima v školách (základných, stredných), čo sa týka jednotlivých konaní na úradoch, súdoch, polícii a v iných oblastiach (písanie žiadostí, podnetov, návrhov atď)“. Osobitné odporúčania ma pre ministerstvo hospodárstva: „zlúčiť agendu obchodných a živnostenských registrov, zaviesť jednotné identifikačné číslo pre podnikateľské subjekty“, dokončiť vznik a spustiť účinné fungovanie onestopshops (jednotných kontaktných miest)zrealizovať „audit povolení a licencií vydávaných štátom“, „revíziu živnostenského zákona, preniesť maximum živností (remeselných, viazaných a koncesovaných) do skupiny voľných živností“ a „v plnej miere využiť existujúce výsledky analýzy administratívneho zaťaženia podnikania na Slovensku, zabezpečiť jej dokončenie“.

SNS: Strana sa bude snažiť „odstrániť byrokraciu sťažujúcu podnikateľskú činnosť, zjednodušiť legislatívu regulujúcu podnikanie a zamestnanosť“, „o odbúranie administratívnej náročnosti a nákladnosti výberu daní a odvodov ich zjednotením pre zamestnávateľa aj zamestnanca do jednej dane odvádzanej jednému orgánu v jednom termíne“ a „bude presadzovať zásadu, aby boli obce a mestá postupnou modernizáciou a elektronizáciou verejnej správy schopné vybavovať občanom základné doklady ako občianske preukazy, matričné výpisy a podobne“. Nešpecifikuje nástroje.

7. Zlepšiť úroveň školského systému aplikovaním metód výučby používaných v krajinách, ktoré sú úspešné v medzinárodných porovnaníach (vrátane učebníc a pomôcok); posilniť konkurenciu medzi vysokými školami na národnej a medzinárodnej úrovni; vytvoriť podmienky na efektívnu spoluprácu medzi vzdelávacími inštitúciami a podnikateľským sektorom.

SMER: V programe sa konštatuje, že nová vláda by mala „vyžadovať dôraznejšiu selekciu vysokých škôl so zameraním na vyššiu kvalitu absolventov, ale aj zabezpečenie ďalšieho nárastu študentov hlavne cez bakalárske štúdium“. Konkrétne prostriedky na to neuvádza.

SDKÚ: Dôraz na rast vzdelania, vedy a výskumu, najmä z hľadiska zlepšenia upadajúcej kvality v tejto oblasti považuje strana za jednu zo svojich šiestich hlavných priorít, pričom túto oblasť považuje za kľúčovú z hľadiska udržateľnosti rastu ekonomiky a zamestnanosti v budúcnosti. „Zbytočnú administratívu odbúrame, časť tej potrebnej preniesieme na úradníkov v štátnej správe a samospráve. Školám nebudeme predpisovať cestu, ale ciele. Podľa toho zmeníme aj štátne vzdelávacie programy,“ píše sa v programe. Angličtina má byť povinným a prvým cudzím jazykom. Má sa zaviesť slobodný výber učebníc. Strana chce sústrediť úsilie štátu, akademickej obce, podnikateľov aj samosprávy na to, aby do konca volebného obdobia malo Slovensko aspoň jednu univerzitu medzi 500 najlepšimi podľa šanghajského rebríčka. Podporí aj vznik medzinárodného špičkového výskumného pracoviska. Na rozvoj vzdelávania a vedeckej činnosti majú byť určené granty. „Kvalitnejšie a inovatívne školy, fakulty a výskumné kolektívy budú potom na základe grantov dostávať viac finančných prostriedkov.“

KDH: Strana poskytne „viac slobody školám, učiteľom i žiakom“ odstráni „nadbytočnú byrokraciu a zmenšíme mieru centralizácie v školstve“, „otvorí trh s učebnicami“. Bude presadzovať, „aby minimálne každá stredná škola mala neobmedzený bezdrôtový prístup k vysokorychlostnému internetu a každý študent prístup k osobnému počítaču“. Na vysokých školách je za zavedenie „internacionalizácie“ do hodnotenia kvality, teda účasť zahraničných hodnotiteľov, „podporu otvorenosti k svetu prostredníctvom medzinárodnej spolupráce, výmeny študentov, prítiahnutie špičkových zahraničných pedagógov a vedcov“ a „vytvorenie podmienok na prítiahnutie špičkových vedcov zo sveta – vytvorenie fondu na podporu nadaných študentov a štúdium na špičkových školách v zahraničí“.

SaS: Strana chce dať „základným školám slobodu vo vytváraní obsahových a výkonových štandardov pre príslušné vekové skupiny, pričom školy budú povinné mať priebežný prehľad o prograse svojich žiakov vo všetkých oblastiach a monitorovať ich úroveň v 3., 6. a 9. roku školskej dochádzky prostredníctvom jednotných a štandardizovaných testov“ a „Dať stredným a vysokým školám slobodu vo vytváraní obsahových a výkonových štandardov bez obmedzenia“. Všetky školy by sa mali financovať prostredníctvom systému normatívov, ako jediných príspevkov zo štátneho rozpočtu určených na vzdelávanie. Malo by sa „oddeliť financovanie vzdelávania na vysokých školách od financovania výskumu na týchto školách a vytvoriť transparentný a nekorupčný grantový systém na financovanie výskumu“. Mal by sa „vytvoriť systém externého hodnotenia kvality slovenských škôl všetkých stupňov. Raz ročne ho vypracuje nezávislá akreditovaná inštitúcia.“

HZDS: Strana chce venovať zvýšenú pozornosť „obsahovému zameraniu štúdia na školách, rozvoju finančnej, právnej a podnikateľskej gramotnosti žiakov a študentov“. Všíma si potrebu lepšieho odmeňovania učiteľov. Chce pripraviť „nový zákon o vysokých školách, ktorý bude zohľadňovať priority európskeho vzdelávacieho a výskumného priestoru a zvýši úroveň vysokoškolského vzdelávania na Slovensku“.

SMK: Strana je za rozšírenie celoživotného vzdelávania. Podporuje „zdravú súťaž medzi inštitúciami, zabezpečujúcimi vysokoškolské vzdelanie“. Je za „rozšírenie možnosti uplatnenia sa absolventov disponujúcich vysokoškolským bakalárskym vzdelaním na trhu práce“.

MOST-HÍD: Strana konštatuje: „Na to, aby vzdelávací systém dobre fungoval, budeme iniciovať vytvorenie stálej, stabilnej, odbornej, apolitickej školskej komisie na riešenie širokého spektra výchovno-vzdelávacích problémov. Zároveň vytvoríme dlhodobú koncepciu vzdelávania, ktorá nebude podliehať výmenám politických garnitúr.“ Hodnota vzdelávania podľa strany „klesá aj z toho dôvodu, že je príliš veľa nekvalitných vysokých škôl“. Všíma si najmä národnostné školstvo, konkrétnejšie odporúčania všeobecne neuvádza.

SNS: Strana bude „aktívne presadzovať, aby medzinárodné a národné merania priniesli inšpiratívne odporúčania tak pre skvalitňovanie vyučovania a tvorbu vzdelávacieho obsahu, ako aj pre ďalšie vzdelávanie učiteľov smerujúce k využívaniu nových kreatívnych vyučovacích metód a foriem“. „Súčasťou kvalitného vzdelávania by sa mala stať aj mobilita učiteľov a študentov na vysoké školy v zahraničí.“

8. Poskytovať verejnosti zrozumiteľné informácie o verejných výdavkoch a činnosti verejných inštitúcií; posilniť nezávislú kontrolu efektívnosti hospodárenia verejných inštitúcií; zrozumiteľne informovať verejnosť o efektívnosti použitia

prostriedkov z fondov EÚ; rozšíriť kompetencie vlády SR v oblasti finančnej kontroly samospráv.

SMER: Tejto témy sa program len dotýka v pár bodoch. Vládny kabinet by mal vytvoriť „podmienky na úrovni samosprávnych krajov pre uplatnenie riadiacich a implementačných štruktúr v rámci pomoci a podpory z fondov Európskej únie, v línii strategických cieľov novej kohéznej politiky na roky 2014 – 2020. Bude koordinovať a koncentrovať intervencie v regionálnom priestore.“ Vláda by mala „presadzovať nielen maximálne čerpanie, ale aj efektívnu kontrolu účelnosti vynakladania finančných prostriedkov“ a uskutočniť „ďalšiu decentralizáciu kompetencií v rámci systému riadenia a implementácie fondov EÚ“. Strana je za zlepšenie „dostupnosti spoľahlivých štatistických dát, ktoré sú potrebné pre rozhodovací proces, ako aj pre systém hodnoteniu vplyvu politik. Vláda sa bude usilovať o transparentnosť s nízkymi administratívnymi nárokmi.“

SDKÚ: Strana chce zákonom „podrobne určiť, ktoré informácie bude musieť verejnosť v rozpočte verejných financií a v štátnom záverečnom účte vždy dostávať, a to bez ohľadu na to, či sa to bude vláde páčiť alebo nie. Medzi týmito informáciami budú aj merateľné výsledky, ktoré vláda za prostriedky občanov Slovenska dosiahne.“ Presnejšie by sa mali upraviť pravidlá „pre hospodárenie obcí, miest a vyšších územných celkov, ktoré po rozsiahlej fiškálnej decentralizácii disponujú obrovskými finančnými zdrojmi. Niekoľkoročné skúsenosti ukazujú, že je potrebné lepšie upraviť možnosti zadlžovania samospráv.“ V programe sa viackrát spomína, že všetky dostupné informácie sa majú uverejňovať v internete.

KDH: Strana je za „zvýšenie transparentnosti vrátane zásadného zvýšenia informačnej úrovne návrhov štátneho rozpočtu, zavedenie informačného minima pre verejné inštitúcie a urýchlenie zmien v štátnom účtovníctve smerom k zavedeniu konceptu čistého bohatstva štátu“. je za „elektronizáciu verejného obstarávania aj s vybudovaním centrálného povinného registra verejných obstarávaní, v ktorom bude môcť každý občan sledovať celý proces každého verejného obstarávania od zadania až po jeho výsledky“. Na hodnotenie dodržiavania pravidiel pre zodpovednú fiškálnu politiku a zvyšovanie transparentnosti a informovanosti parlamentu a verejnosti navrhuje zriadiť nezávislú radu pre fiškálnu zodpovednosť.

SaS: Tému sa venuje strana hlavne pri samosprávach a eurofondoch. Navrhuje „zaviesť povinnosť pre VÚC, mestá a obce zverejňovať návrhy rozpočtov na internete a povinnosť každý štvrtý rok zverejňovať plnenie príjmovej a výdajovej strany rozpočtu a súčasne pri každej rozpočtovej položke uvádzať medziročné porovnanie (uplynulý rok, bežný rok a predpoklad na budúci rok)“. Malo by sa „zaviesť vzájomné porovnávanie (benchmarking) samospráv i jednotlivých orgánov centrálnaj verejnej a štátnej správy podľa záväznej skupiny vybraných ukazovateľov hodnotiacich efektívnosť a hospodárnosť nakladania s verejnými zdrojmi, ale i účinnosť presadzovaných opatrení podľa stanovených priorít. Benchmarky vytvorí Ministerstvo financií a dáta následne zosumarizuje. Pre VÚC, mestá a obce zaviesť limity na náklady na obsluhu dlhu najviac do výšky 25% ich priemerných ročných príjmov z posledných troch rokov a na hrubý dlh najviac do výšky 50% ich aktív.“ V oblasti eurofondov je za zvýšenie trestnoprávnej zodpovednosti žiadateľov a presunutie zodpovednosti za správnosť údajov na stranu žiadateľa. Mal by sa „posilniť priebežná a následná kontrola projektov, ktorá sa vykonáva po vyplatení výdavkov, takže nespomaľuje proces čerpania fondov“ a „obmedziť administrácia príloh k žiadostiam o platbu na minimum“.

HZDS: V tomto bode si program všíma potrebu „zníženie byrokracia verejnej správy na všetkých jej úrovniach“. Slovensko podľa strany potrebuje „integrovanú štátnu správu a elektronizáciu celej verejnej správy“ a obmedzenie zásahov štátu do života ľudí a firiem. Okrem týchto všeobecných formulácií však v programe nie je nič.

SMK: Cieľom strany je „racionalizácia a transparentnosť regulovania rozpočtového systému a zabezpečenie transparentnosti celého štátneho rozpočtu“ a „efektívne a ciele používanie verejných financií so zameraním na spoločenské potreby“.

MOST-HÍD: Strana konštatuje: „Vo všetkých prípadoch nakladania s verejnými financiami zabezpečiť okrem vnútornej kontroly aj možnú kontrolu zo strany odbornej, ako aj laickej verejnosti – so zaoštréním na regionálnu, ako aj miestnu samosprávu, ako aj na orgány verejnej moci, ktoré sú mimo štruktúr správnych orgánov, vrátane rôznych komôr, keďže tie sú v značnej miere mimo záujmu verejnosti.“ Navrhuje „rozšíriť infozákon o možnosť vyžiadať si informácie pri všetkých formách nakladania s verejnými financiami“, „upraviť inštitút obchodného tajomstva vo vzťahu k verejným financiam, kde by sa určilo, že pri týchto zmluvách táto doložka nebude platná“.

SNS: Strana sa zasadí o „zvyšovanie objektívnej verejnej informovanosti o súdnych konaniach a rozhodnutiach s cieľom najširšej spoločenskej kontroly a výchovy spoločnosti k úcte k právu a rešpektovaniu princípov právneho štátu“, o „o účinnejšiu vonkajšiu a vnútornú kontrolu pôsobenia orgánov územnej samosprávy a zefektívnenie celého kontrolného systému z vecného aj časového hľadiska“.

9. V politike a vo verejných vystúpeniach zohľadňovať nezastupiteľnosť podnikateľského stavu v štruktúre hospodárstva, vo vytváraní pracovných miest a naplňaní verejných rozpočtov; prisudzovať mu zodpovedajúcu váhu pri rozvoji ekonomiky a zlepšovaní životnej úrovne obyvateľov.

SMER: Program sa tomuto bodu nevenuje.

SDKÚ: V programe sa viackrát spomínajú podnikatelia a živnostníci a strana sa im snaží vychádzať v ústrety. Podnikateľskému stavu implicitne prisudzuje významné postavenie. Strana je „za zlepšovanie v posledných štyroch rokoch stále sa zhoršujúceho podnikateľského prostredia, čo je nevyhnutný predpoklad prílevu investícií a rastu zamestnanosti“.

KDH: Strana v programe viackrát vychádza v ústrety podnikateľom, ale na druhej strane žiada od nich zodpovednosť. V trestnom práve sa bude „naďalej usilovať, v súlade s našimi medzinárodnými záväzkami, presadiť trestnú zodpovednosť právnických osôb. Na jednej strane zlepšujeme podnikateľské prostredie, na strane druhej musí byť v podnikaní aj zodpovednosť. Po schválení trestnej zodpovednosti právnických osôb budeme mať nový nástroj na presadenie týchto hodnôt, ktoré chránia náš systém slobodného podnikania pred zločinom a korupciou.“

SaS: Program strany je tuho propodnikateľský. Strana okrem iného navrhuje „neprijat' alebo zrušiť zákon o preukazovaní pôvodu majetku pre právnické osoby“.

HZDS: Program sa tomuto bodu nevenuje.

SMK: Program sa tomuto bodu nevenuje.

MOST-HÍD: Strana má silnú ekonomickú časť programu zameranú na podnikateľov, čím nepriamo dáva najavo, akú dôležitosť im prisudzuje.

SNS: Program sa tomuto bodu nevenuje.

10. Byť zodpovedným členom Európskej únie a dodržiavať stanovené pravidlá; podporovať a pridávať sa ku krajinám, ktoré v rámci EÚ požadujú rovnakú mieru dodržiavania pravidiel platných pre všetky členské štáty.

SMER: Téma Európskej únie sa v programe spomína viackrát. Strana sa hlási k EÚ, jej cieľom a programom. „Slovensko bude naďalej aktívne vstupovať do tvorby európskej politiky, plnou participáciou už pri príprave legislatívy v pracovných skupinách Rady EÚ a následne počas celého procesu tvorby a schvaľovania politík EÚ v Rade Európskej únie a tak akcelerovať snahy Slovenskej republiky, aby sa stala Európska únia prostredím s konkurencieschopným, vedomostným a silným sociálnym charakterom,“ píše sa v programe. Strana sa „zameria sa na odstraňovanie štrukturálnych nedostatkov ekonomického prostredia EÚ. Prioritou bude dosiahnutie stability finančných systémov, primeranej miery regulácie finančného a ekonomického prostredia. Podporovať budeme taktiež zvýšenie účinnosti koordinácie rozpočtovej politiky ako reakcie na početné prípady jej zlyhania.“

SDKÚ: Strana chce vo vzťahu k Európskej únii podporovať všetky opatrenia, ktoré urýchľujú vytváranie a liberalizáciu jednotného európskeho trhu, budeme však proti nárastu európskej regulácie a byrokracie. Je „za zachovanie suverenity členských krajín v oblasti hospodárskej a sociálnej politiky všade tam, kde to jasne a jednoznačne neprotirečí potrebám spoločného európskeho trhu“. Plne však bude „podporovať politiky a nástroje EÚ a EK, ktorými tieto inštitúcie prispievajú k dlhodobej udržateľnosti verejných financií a k zodpovednej hospodárskej politike v jednotlivých členských štátoch EÚ (napr. Pakt stability a rastu).“

KDH: Do rozhodnutí EÚ chce strana aktívnejšie vnášať slovenské postoje. Súčasne chce kultivovať európske vedomie na Slovensku, „aj my sme EÚ“, pretože Európska únia nie je klasickým externým

aktérom. „Európa bude silná, ak budú silné jej členské krajiny, ak budú prakticky uplatňované princípy slobody, subsidiarity, solidarity a spravodlivosti.“ Strana bude podporovať „ochranu hodnôt, ktoré sú základom európskej jednoty“ a „princíp jednoty, ktorý je základom spolupráce na báze dôvery a rovnosti medzi krajinami, v oblasti priamych daní, trestného práva, rodinnej politiky, zahraničnej politiky a obrany“.

SaS: V programe sa strana zameriava na to, aby štátu ostalo čím viac kompetencií vo vnútri. Je za to, aby sa z európskej legislatívy, ktorá je zťažujúca alebo obmedzujúca, prijímalo len nevyhnutné minimum. Navrhuje „prijíť ústavný zákon vyžadujúci pri každom rozšírení kompetencií Európskej únie podľa článku 352 Lisabonskej zmluvy schválenie Národnou radou Slovenskej republiky ústavnou väčšinou. Zástupca Slovenska v Rade EÚ nebude môcť v mene Slovenskej republiky súhlasiť s legislatívnym návrhom Európskej komisie bez mandátu minimálne troch päťnásť poslancov NR SR.“

HZDS: S EÚ môže v programe súvisieť azda iba konštatovanie, že strana sa zameria na efektívny lobbing SR v zahraničí.

SMK: V záujme strany je „udržanie Európskej únie a zvýšenie jej efektívnosti“. „Popri čoraz komplexnejšom fungovaní Európskej únie je – vzhľadom na uplatnenie ľudských a menšinových práv a na demokratizáciu štátov mimo EÚ – aj v budúcnosti veľmi potrebné efektívne fungovanie Európskej rady a OBSE.“

MOST-HÍD: Túto tému si strana veľmi nevšima, iba konštatuje, že je dôležité vytvárať návrhy „voči orgánom EÚ vo väzbe na podnikateľské prostredie a zvyšovanie jeho kvality s cieľom nebyť len pasívnymi prijímateľmi politík EÚ“.

SNS: Strana konštatuje, že „bude požadovať zmenšenie eurobyrokracie v Bruseli a jej vplyvu na členské štáty EÚ ako Európy národov a nie vytváranie federálneho superštátu“.

Podnikateľská aliancia Slovenska

Bratislava 1. júna 2010